SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1166

av Jesper Skalberg Karlsson (M)

Ett avgränsat undantag för kockar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att föra in kockar på listan över undantag från det högre lönekravet vid arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

På goda grunder har det svenska systemet för arbetskraftsinvandring skärpts. Likt den övriga arbetsmarknaden ska arbetskraftsinvandringen präglas av ordning och reda, goda anställningsvillkor och ha ett system av kontroll som stävjar fusk och utnyttjande. Den övergripande modellen som gäller från den 1 juni 2026 bör ligga fast.

Samtidigt bör den undantagslista som innehåller avgränsade undantag där det finns starka kompetensbehov, vara dynamisk och möjlig att justera vid behov. Det är rimligt att flera yrkesgrupper inom välfärden är med på listan, där arbetsgivare har svårt att rekrytera och det finns stora jobbmöjligheter.

Undantagslistan listar yrkesgrupper där lönekravet sätts till 75 procent av medianlönen, i stället för 90 procent. Lönen och övriga anställningsvillkor måste samtidigt vara minst i nivå med svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Ett undantag innebär alltså ett lägre lönekrav, inte att lönekravet försvinner, för att möjliggöra fler rekryteringar.

Ett yrke som bör övervägas att föras in på listan är kockar - Arbetsförmedlingen har pekat ut kockar som ett yrke där det saknas personal med rätt kompetens och utbildning. Många i restaurangnäringen vittnar om att kockbristen varit kännbar under lång tid, men särskilt efter pandemin då många anställda skolade om sig och gick vidare till andra yrken.

Det finns också skäl att anta att exempelvis en restaurang med japansk inriktning behöver ha möjligheten att rekrytera kockar med utbildning och yrkeserfarenhet från just Japan – för att få tillgång till lokal kunskap om råvaror, tillagning och mattraditioner.

Migrationsverket föreslog i sin redovisning den 17 mars 2026 att kockar och kallskänkor kan omfattas av undantag. Här är värt att notera att det finns en förhöjd risk för arbetskraftsexploatering inom näringen. Migrationsverket bedömde samtidigt att riskerna kan hanteras med andra kontrollverktyg än lönekravet. Ett undantag bör därför kombineras med fortsatta kontroller av arbetsgivare, löner och anställningsvillkor.

Rent formellt behandlas kockar tillsammans med kallskänkor, under förkortningen SSYK 5120. Huruvida det är denna beteckning eller enbart kockar som ska omfattas, behöver preciseras efter myndighetsdialog kring utformning av undantaget.

Rekrytering från tredjeland är sällan en arbetsgivares förstahandsval, utan snarare en sista utväg när arbetsgivare inte hittar kompetens i Sverige eller EU/EES. Kontakter med Arbetsförmedlingen och utbildningsanordnare, samt annonsering och bättre matchning, behöver fortsatt vara viktiga delar av kompetensförsörjningen. Ett avgränsat undantag för kockar skulle kunna underlätta rekrytering när dessa vägar inte räcker till, utan att försvaga kraven på goda arbetsvillkor.

Därför är det viktigt att slå fast att arbetskraftsinvandring är ett komplement till utbildning, bättre matchning och attraktiva arbetsvillkor i Sverige. Befintlig arbetslöshet bör i större utsträckning än idag lösa rekryteringsproblemen på arbetsmarknaden – men till dess att det är möjligt för fler yrkesgrupper behöver undantagslistan vara dynamisk och svara upp mot de problem vi ser här och nu. Därför bör det på nytt övervägas att föra in kockar på undantagslistan från det förhöjda lönekravet. Detta bör ges regeringen till känna.

Jesper Skalberg Karlsson (M)